

Muhasebe Meslek Mensuplarının Eğitim Düzeyleri ile Muhasebe Standartlarına Yönelik Algıları Arasındaki İlişki Üzerine Bir Araştırma: Marmara Bölgesi Örneği

Meral EROL FİDAN¹ Hasan CİNİT²

¹ Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi İİBF-İşletme

² Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Özet

Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarına uyumlu biçimde hazırlanan Türkiye Finansal Raporlama Standartları ve Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeler İçin Türkiye Finansal Raporlama Standartları hakkında 1 Ocak 2013 öncesinde muhasebe meslek mensupları üzerinde uygulanmak üzere bir anket çalışması hazırlanmıştır. Ana kütle olarak muhasebe meslek mensuplarının yaklaşık yarısının faaliyet gösterdiği bölge olan Marmara Bölgesi ele alınarak anket uygulanmıştır. Bu makale çalışmasında muhasebe meslek mensuplarının muhasebe standartlarına yönelik algılarının eğitim durumları açısından analiz sonuçları yer almaktadır. Anket sonuçları IBM SPSS Statistics 20 Programı ile değerlendirilmiştir. Ki-Kare ve Independent Sample T-Testi ile analiz edilen anket sonuçlarına göre meslek mensuplarının verdikleri cevaplarda “lise ve önlisans mezunu” grubu ile “lisans ve lisansüstü mezunu” grupları arasında istatistiki olarak anlamlı farklılıklar olduğu tespit edilmiştir. One Way ANOVA Testi ile analiz edilen anket sonuçlarına göre ise meslek mensuplarının verdikleri cevaplarda “lise”, “önlisans”, “lisans” ve “lisansüstü” şeklinde belirlediğimiz eğitim durumu gruplandırması açısından istatistiki olarak anlamlı farklılıklar olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Türkiye Finansal Raporlama Standartları (TFRS), KOBİ TFRS.

A Study on the Relationship between Level of Education of Accounting Professionals and Their Perception of Accounting Standards: Marmara Region Case

Abstract

A survey to apply on accounting professionals, before January 1, 2013, concerning Turkish Financial Reporting Standards and Turkish Financial Reporting Standards for Small and Medium Sized Enterprises, prepared in accordance with the International Financial Reporting Standards, was devised. Marmara Region, where almost half of the accounting professionals work, was included in the survey study as the main population. This article includes analyses results concerning perception of accounting standards by accounting professionals in terms of their level of education. Survey results were evaluated by IBM SPSS Statistics 20 Program. According to the survey results, analyzed with Chi-Square and Independent Sample T-Test, statistically significant differences among members of the “high school graduate and associate degree graduate” and “graduate and post-graduate degree” groups were identified. According to the survey results, analyzed with One Way ANOVA test, statistically significant differences among members of the profession considering the professional experience groups; “high school graduate”, “associate degree graduate”, “graduate” and “post-graduate degree” were identified.

Keywords: Turkish Financial Reporting Standards (TFRS), IFRS for SME's.

1. Giriş

Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu (UMSK) tarafından yayınlanan Uluslararası Finansal Raporlama Standartları (UFRS) dünya genelinde kabul edilmiş bulunmaktadır. Standartların oluşturulmasıyla, mali nitelikteki benzer olayların, ifade edilme yönteminin benzerliğinin sağlanması amaçlanmaktadır. Ayrıca, oluşturulan finansal tabloların doğru, güvenilir, anlaşılabilir, gerçeğe uygun ve karşılaştırılabilir olmaları hedeflenmiştir.

Uluslararası Muhasebe Standartları, büyük ölçekli ve halka açık firmalar tarafından kullanılmakta iken, bu standartların daha yalın bir hali KOBİ'ler için düzenlenmiştir. KOBİ'ler için hazırlanan standartlar (IFRS for SMEs) kaynağını UFRS'den almaktadır. KOBİ'lerin ihtiyaç duyacağı düzenlemeler KOBİ Standartlarına dâhil edilmemiştir. Bununla birlikte, gerekli görüldüğü halde Uluslararası Muhasebe Standartları'na başvurulması gerektiği belirtilmiştir.

Standartlarla ilgili artan yayın sayısına, artan eğitimlere rağmen meslek mensuplarında standartların öğrenilmesi

konusuna bir ilgisizlik hali mevcuttur. Meslek mensuplarının çoğunluğu standartlardan haberdar olmakla birlikte, standartların nasıl uygulanacağı konusunda yeterli bilgiye sahip değildir. Bu nedenle, meslek odalarının, meslek mensuplarına yönelik zorunlu eğitimler getirmeleri ve eğitimlerin mutlaka uygulamalı olarak yapılması gerekmektedir. Çünkü birkaç saatlik hızlandırılmış bilgilendirme toplantıları ile bu konunun geçirilemeyeceği, yapılmış araştırmaların sonucunda ortaya çıkmıştır.

Bu çalışmanın amacı TFRS ve KOBİ'ler için TFRS'lerin muhasebe meslek mensupları tarafından algılanma seviyesinin meslek mensuplarının eğitim durumları açısından değerlendirilmesi ve meslek mensuplarının aralarında farklılık olup olmadığının belirlenmesidir.

TÜRMOB'a kayıtlı olarak Marmara Bölgesi'nde yer alan 11 ilde bağımlı olarak çalışan meslek mensubu oranı Türkiye geneline göre yaklaşık % 51'dir. Bağımsız çalışan meslek mensubu oranı ise Türkiye geneline göre yaklaşık % 41'dir. Toplamda Marmara Bölgesi'nde çalışan kayıtlı meslek mensubunun Türkiye geneline oranı ise % 46'dır. Ülkemizde

işletmelerin çoğunluğunu oluşturduğu KOBİ'lerin ise yaklaşık % 40'ının Marmara Bölgesi'nde faaliyet göstermesinden ötürü Marmara Bölgesi araştırmamız için seçilmiştir. Bu verilere göre Marmara Bölgesi üzerinde yapılacak bir anket çalışması Türkiye genelinin yaklaşık yarısı üzerinde yapılmış bir çalışma olacaktır.¹

2. 1 Ocak 2013 Öncesinde Yapılmış Konumuz İle İlgili Benzer Çalışmalar

Muhasebe meslek mensuplarının TFRS ve KOBİ TFRS hakkındaki bilgi düzeyleri ve standartlar hakkındaki düşüncelerinin belirlenmesine yönelik Türkiye'de birçok araştırmacı ülkemizin değişik bölgelerinde faaliyet gösteren meslek mensupları üzerinde anket çalışmaları yapmışlardır. Yapılan bu çalışmalardan konumuzla benzerlik gösterenlerin bulgularına aşağıda kısaca yer verilmiştir.

Hatunoğlu vd., (2013), Kahramanmaraş'ta 46 adet işletmenin, muhasebeden sorumlu yöneticileri ile gerçekleştirdiği anket çalışmasında işletmelerde muhasebe sorumlu yöneticilerin TFRS ve TFRS' nin finansal tablolar üzerine etkilerine bakış açılarını ölçmeye yönelik sorular kullanmıştır. Anket sonucunda KOBİ'lerde muhasebeden sorumlu yöneticilerin standartlar konusunda tam anlamıyla bilgi sahibi olmadıkları, ancak yararları konusunda olumlu görüşlere sahip oldukları tespit edilmiştir (Hatunoğlu vd., 2013).

İşgüden ve Kızılgöl (2012), Balıkesir ilinde meslek mensuplarının UFRS'na bakış açılarını ölçmek istemiştir. Muhasebe alanına ortak bir dil kazandırılması, mesleki bilgi gelişimine katkı sağlanması, muhasebe uygulamalarının şeffaflaşması, kayıt düzeninin kalitesinin artması ve finansal tabloların doğru ve gerçekçi bilgiyi göstermesi gibi nedenlerle UFRS' lerin meslek mensuplarınca destellendiğini tespit etmiştir (İşgüden ve Kızılgöl, 2012).

Köroğlu ve Doğan (2012), Marmaris muhasebe meslek mensuplarının TFRS hakkında bilgi düzeyleri ve meslek mensupları arasında görüş ayrılıklarının olup olmadığını tespit edilmesidir. Meslek mensuplarının TFRS ile ilgili yeterli derecede bilgi sahibi olmadıkları tespit edilmiştir. Eğitim seminerleri, hesap planının ve muhasebe paket programlarının standartlara uyumlu hale getirilmesi gibi unsurlar gerçekleştirildiği takdirde TFRS' nin uygulanmasının bir sorun teşkil etmeyeceği belirtilmektedir (Köroğlu ve Doğan, 2012).

Arsoy ve Bora (2012), Bursa ilinde SWOT analizi ile Türkiye'de KOBİ muhasebe standartları uygulamasının güçlü-zayıf yönleri ile fırsat ve tehditlerinin neler olacağını belirlemeye çalışmıştır. Analize göre meslek mensupları her ne kadar KOBİ'lerin kurumsallaşmasında KOBİ muhasebe standartlarının önemli olduğunu düşünse de, kurumsallaşma düzeyinin genel itibarıyla KOBİ'lerde düşük olduğu kanısına sahiptirler (Arsoy ve Bora, 2012).

Özkan ve Özşahin (2012), Kayseri ilinde faaliyet gösteren muhasebe meslek mensupları üzerinde bir anket çalışması

uygulamıştır. Araştırma sonucuna standartların uygulamaya geçmesiyle işletmelerin daha şeffaf raporlama yapacakları, tabloların güvenilirliğinin artacağı, muhasebede dil birliği sağlanacağı, muhasebe mesleğinin öneminin artacağı, iş yükünün artacağı ve meslek mensuplarının eğitilmesi gerektiği düşüncelerinde hemfikir olduğu ortaya konulmuştur (Özkan ve Özşahin, 2012).

Hacıhasanoğlu vd., (2012), Ankara ilinde faaliyet gösteren muhasebe meslek mensupları üzerinde gerçekleştirdikleri anket çalışmasında meslek mensupları bu standartları uygulamaya hazırlar mı?" sorusunu cevaplamaya çalışmıştır. KOBİ TFRS'nin ülkemizde uygulanabilirliği doğrultusunda muhasebe meslek mensuplarının KOBİ TFRS konusundaki farkındalıkları ve bilgi düzeyleri de belirlenmeye çalışılmıştır. Standartlar hakkında meslek mensupları mensuplarının bilgi düzeylerinin düşük olduğu belirlenmiştir (Hacıhasanoğlu vd., 2012).

Bozdemir (2012), çalışmasında Yeni Türk Ticaret Kanunu'nun Erzurum ilinde kayıtlı muhasebe meslek mensupları tarafından algısı üzerine bir anket uygulamıştır. TMS uygulaması zorunluluğunun daha uzun bir zamana yayılarak aşamalı geçişe dayandırılması gerektiğini belirtmiştir (Bozdemir, 2012).

Kurtçu ve Akdoğan (2011), çalışmasında Amasya ve Çorum illerinde faaliyet gösteren muhasebe meslek mensupları üzerinde gerçekleştirdiği anket çalışmasında 290 katılımcıdan elde ettiği cevaplarda; YMM ve SMMM'lerin Tam set UFRS, KOBİ'ler için UFRS ve Yeni TTK'nın sermaye şirketlerine getirdiği yenilikler hakkında bilgilendirme çalışmalarının yetersiz olduğunu tespit etmiştir. YMM ve SMMM'ler KOBİ'ler için UFRS'den sonra denetim işlemlerinin kolaylaşacağını ve KOBİ'ler için UFRS'nin modern, güvenilir ve ihtiyaçlara cevap verebilir nitelikte olduğunu düşündüklerini belirlemiştir. KOBİ'ler için UFRS ve bağımsız dış denetim uygulamasının YMM ve SMMM'ler tarafından olumlu karşılandığı ortaya konulmuştur.

Erol vd., (2011), çalışmalarında, Çanakkale merkez ve Biga ilçesinde faaliyette bulunan meslek mensuplarının TMS/TFRS'lere yönelik bakış açılarının ölçülmesi amaçlanmıştır. Meslek mensuplarının TMS/TFRS'lerin işletme faaliyetlerine olumlu katkı sağlayacağını düşündükleri ve TMS/TFRS'lerin mesleki faaliyetlerine ve mesleğin gelişimine olumlu yönde katkı sağlayacağı görüşünde oldukları tespit edilmiştir (Erol vd., 2011).

Can ve Gör (2011), çalışmasında, Ankara ve Çankırı illerinde faaliyet gösteren muhasebe meslek mensuplarının, Türkiye Muhasebe Standartları ve Türkiye Finansal Raporlama Standartlarına ilişkin bilgi düzeylerinin tespiti amaçlanmıştır. Araştırma neticesinde, meslek mensuplarının TMS hakkında yeterli bilgilerinin olduğu tespit edilmiş bununla birlikte sistematik bir eğitime ihtiyaç duydukları tespit edilmiştir (Can ve Gör, 2011).

Diñç ve Atabay (2011), çalışmasında Trabzon, Rize ve Giresun illerinde muhasebe meslek mensupları üzerinde gerçekleştirdiği bir anket çalışması verileri yer almaktadır. Çalışmada amaç mali müşavirlerin standartlar konusundaki bilgi düzeylerini belirlemek ve standartların uygulanmasında etkili olması muhtemel faktörleri belirlemek olarak belirtilmiştir. Analiz sonucunda, belirtilen illerde faaliyet gösteren mali müşavirlerin standartlarla ilgili bilgi

¹ Bu çalışma Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Komisyonu tarafından desteklenmiştir. (Proje No: 2012-01.BİL.05-01).

Bu makale "TFRS Çerçevesinde KOBİ Muhasebe Standartlarının Muhasebe Meslek Grupları Tarafından Algı Düzeylerinin Tespitine Yönelik Uygulama: Marmara Bölgesi Örneği" konulu tamamlanmış yüksek lisans tezinden türetilmiştir.

düzeylerinin yetersiz olduğu sonucu ortaya çıkmıştır (Dinç ve Atabay, 2011).

Elitaş vd., (2011), çalışmalarında, Afyon, Denizli, Uşak illerinde faaliyette bulunan meslek mensupları gözüyle Türkiye Muhasebe Standartları analiz edilmeye çalışılmıştır. Araştırma sonucunda, meslek mensuplarının TMS hakkında yeterli bilgiye sahip olmakla birlikte, eğitime ihtiyaç duydukları, verilen eğitimlerin yeterli olmadığı tespit edilmiştir (Elitaş vd., 2011).

Çankaya ve Hatipoğlu (2011), Türkiye çapında gerçekleştirmeye çalıştığı çalışmasında UMS/UFRS' lerin ülkemizde benimsenme ve uygulanma sürecine ilişkin muhasebe meslek mensuplarının beklentilerine etki edebilecek faktörlerin belirlenmesi amaçlanmıştır. Çalışma sonuçlarına göre; ülkemizin standartları benimseme ve uygulama sürecinde muhasebe meslek mensuplarının beklentilerini etkileyen en önemli unsurlar; standartlara ilişkin eğitim sorunu, mevcut standartlar setinin ülkemiz ekonomisinin önemli bölümünü oluşturan KOBİ'lere uygun olmayışıdır (Çankaya ve Hatipoğlu, 2011).

Güneş vd., (2011), çalışmalarında Elazığ ve Malatya illerine kayıtlı muhasebe meslek mensupları üzerinde gerçekleştirdikleri anket çalışması KOBİ TFRS uygulayacak KOBİ'lerin mevcut durumu ve meslek mensuplarının KOBİ TFRS' yi algılama, benimseme ve uygulamalarına ne derece hazır olduklarını belirlemeye yönelik bir çalışmadır. Araştırma sonucunda Elazığ ve Malatya illerinde faaliyet gösteren muhasebe meslek mensuplarının KOBİ TFRS' ye yönelik bilgi düzeylerinin oldukça yetersiz olduğu, KOBİ TFRS ile ilgili çok az sayıda materyallere sahip olup çok az sayıda seminer ve toplantılara katıldıkları görülmüştür (Güneş vd., 2011).

Gençtürk vd., (2011), çalışmalarında Isparta, Antalya ve Burdur illerinde faaliyet gösteren SM, SMMM ve YMM üzerinde gerçekleştirdiği anket çalışmasında muhasebe meslek mensuplarının KOBİ TFRS hakkındaki bilgi düzeyleri ölçülmeye çalışılmış ve fark analizleri yapılmıştır. Yapılan çalışmada meslek mensupları KOBİ TFRS' nin muhasebe mesleğine katkı sağlayacağı düşüncesinde

oldukları, KOBİ TFRS hakkında bilgi sahibi olduklarını belirttikleri ve çalıştıkları illere, öğrenim durumlarına ve unvanlarına göre aralarında anlamlı farklılıklar olduğu sonucuna ulaşmışlardır (Gençtürk vd., 2011).

Erdoğan ve Dinç (2009), çalışmasında Türkiye'deki bütün bölgelerinden tesadüfi olarak seçtikleri illerdeki muhasebe meslek mensupları üzerinde gerçekleştirdikleri anket çalışması sonucunda muhasebe meslek mensuplarının önemli bir kısmının standartlar hakkında yetersiz oldukları, katılımcıların unvanlarına göre değerlendirildiğinde YMM'ler yüksek oranda bilgisinin olduğunu ve bilgilerinin yeterli olduklarını da belirtmişlerdir (Erdoğan ve Dinç, 2009).

Ülkü (2008), İstanbul'da faaliyette bulunan muhasebe meslek mensuplarının KOBİ'ler için UFRS Setini nasıl algıladıklarını ortaya koymak adına bir anket çalışması yapmıştır. TMSK ve diğer kuruluşların çalışmalarının yetersiz görüldüğü, meslek mensuplarında eğitim seviyesi yükseldikçe bilgi seviyesinin de yükseldiği sonuçları elde edilmiştir (Ülkü, 2008).

3. Araştırmanın Amacı

Bu çalışmada öncelikle Türkiye'de KOBİ'lerin ve muhasebe meslek mensuplarının yaklaşık yarısının faaliyet gösterdiği Marmara Bölgesi'nde meslek mensuplarının eğitim durumları açısından TFRS ve KOBİ TFRS'leri algılanma seviyesinin ortaya çıkartılması ve eğitim durumları açısından algı farklılığı olup olmadığının belirlenmesi amaçlanmaktadır. Ayrıca meslek mensuplarının TFRS ve KOBİ TFRS hakkındaki bilgi seviyeleri eğitim durumları açısından belirlenmeye çalışılacaktır.

4. Araştırmanın Kapsamı Ve Sınırlılıkları

TÜRMOB'a kayıtlı bağımlı ve bağımsız çalışan muhasebe meslek mensubu sayısı toplamı ise Tablo 1'de görüldüğü gibi olup, Marmara Bölgesi'nde yer alan 11 ilde bağımlı olarak çalışan meslek mensubu oranı Türkiye geneline göre yaklaşık % 51'dir.

Tablo 1: Marmara Bölgesi İllerinde ve Türkiye'de TÜRMOB'a Kayıtlı Bağımlı ve Bağımsız Çalışan Muhasebe Meslek Mensubu Üye Sayıları

İller	Bağımlı	Bağımsız	Toplam
Bilecik	50	75	125
Balıkesir	339	579	918
Bursa	1910	2099	4009
İstanbul	17279	15039	32318
Çanakkale	124	273	397
Edirne	108	271	379
Kırklareli	79	194	273
Sakarya	343	427	770
Tekirdağ	118	304	422
Yalova	67	157	224
Kocaeli	480	827	1307
Marmara Bölgesi İçin Toplam	20897	20245	41142
Türkiye İçin Toplam	40981	49483	90464

Kaynak: TÜRMOB, (2013).

Araştırmada evren sadece Marmara Bölgesi illerine kayıtlı muhasebe meslek mensuplarından SM ve SMMM'ler olarak sınırlandırılmıştır. Böylece evren büyüklüğümüz

41.142 kişi olarak belirlenmiştir. YMM'ler anket kapsamı dışında tutulmuştur.

Ankete Marmara bölgesinde yer alan 11 ilden 997 SMMM ve SM cevap vermiştir. Bu anketlerden 47 tanesi önemli ölçüde boş yanıtlar içerdiği için analiz dışında bırakılmıştır. Toplamda 950 anket analiz kapsamına alınmıştır. Örneklem büyüklüğünün belirlenmesinde basit tesadüfi örnekleme yöntemi formülü (Nakip, 2003: 212-214) kullanılmış ve % 95 güven düzeyinde ve \pm %5 sapma aralığında 41.142 evren büyüklüğü için önerilen örneklem büyüklüğü olarak 381 meslek mensubu anket yapılması gerektiği hesaplanmıştır. İstatistiki olarak topladığımız 950 anket sayısı % 95 güven düzeyinde ve \pm %5 sapma aralığında toplanması önerilen örneklem büyüklüğünü fazlasıyla geçmiştir.

5. Araştırmanın Yöntemi

Araştırmada anket yöntemi kullanılmış olup, veriler basit tesadüfi örnekleme yöntemi ile seçilen meslek mensuplarına yüz yüze uygulanan anket sorularına verdikleri cevaplar ile elde edilmiştir. Anket beş bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde meslek mensuplarının demografik özellikleri, ikinci bölümde muhasebe meslek mensuplarının TFRS ve KOBİ TFRS hakkındaki görüşlerini tespit etmeye yönelik tek uçlu (Evet/Hayır) ile ölçülen sorular, üçüncü bölümde TFRS ve KOBİ TFRS hakkındaki görüşlerini tespit etmeye yönelik 5'li Likert (5.Kesinlikle Katılıyorum, 4.Katılıyorum, 3.Fikrim Yok, 2. Katılmıyorum, 1.Kesinlikle Katılmıyorum) ile ölçülen sorular, dördüncü bölümde meslek mensuplarının KOBİ TFRS hakkında bilgi düzeylerini ölçmeye yönelik tek uçlu (Evet/Hayır) ile ölçülen sorular, beşinci bölümde ise KOBİ TFRS uygulamalarının işletmelere sağlayacağı düşünülen avantajlar ile ilgili muhasebe meslek mensuplarının düşüncelerini ölçülmeye yönelik 5'li Likert ile ölçülen sorular yer almaktadır. Ankette toplamda 64 adet soru yer almaktadır. Uygulanan ankette toplamda 64 adet soru yer almakla birlikte bu makale çalışmasında anket sorularından 36'sı değerlendirme kapsamına alınmıştır. Veriler IBM SPSS Statistics 20 Programı kullanılarak değerlendirilmiştir.

6. Araştırmada Kullanılan Testler

Ankete verilen cevapların analizinde frekans, ortalama ve standart sapma (SS) değerlendirmeleriyle birlikte Ki-Kare (χ^2), Independent Sample –testi (Levene testi) ve One Way Anova (Scheffe testi) testleri uygulanmıştır. Bununla birlikte çalışmamızda çok fazla tablo gösteremeyeceğimiz için sadece

istatistiki olarak anlamlı dediğimiz ($P \leq 0,05$) sonuçlara yer verilmiştir.

Uyumluluk seviyesi testi, ilişkilerin var olup olmadıklarının testi ve iki değişkenin birbirlerinden bağımsız olup olmadıklarının testi (χ^2) testi ile yapılmaktadır. Esasen χ^2 testi sadece ilişkilerin tespitinde değil, değişkenlerin arasındaki farklılıkların belirlenmesinde de kullanılmaktadır (Altunışık vd., 2007: 194-195).

T-Testi sadece iki grup arasında karşılaştırma yapmaya imkân tanımaktadır. Burada karşılaştırılan iki grubun normal dağılım sergileyen iki farklı evrenden tesadüfi olarak seçilmiş olması ve gözlemlerin birbirinden bağımsız olması gerekmektedir. Her iki grubun varyanslarının eşit olma zorunluluğu bulunmamakla birlikte, varyanslarının eşit olup olmaması durumuna göre farklı t değerleri hesaplanmaktadır (Altunışık vd., 2007: 175-176).

Uyguladığımız diğer parametrik analiz tekniği One-Way ANOVA'dır. İki'den fazla grubun karşılaştırılmasında uygulanmaktadır. Bu tekniğe Varyans analizi de denmektedir. ANOVA testinde karşılaştırma yapılan gruplar arasında bir farkın olup olmadığı gösterilmekle birlikte, bu farklılığa sebep olan grubun hangi grup olduğunu söyleyememektedir. Burada da en yaygın kullanılan Scheffe testi uygulanmıştır (Altunışık vd., 2007: 182-183).

7. Araştırmanın Güvenilirliği

Ankette yer alan 64 adet sorunun güvenilirliği Cronbach's Alpha yöntemi ile ölçülmüş ve Alpha katsayısı 0,830 olarak saptanmıştır. Bu çalışmada kullandığımız 36 soru için güvenilirlik ölçüldüğünde ise Alpha katsayısı 0,769 olarak saptanmıştır. Sosyal bilim araştırmalarında minimum güvenilirlik düzeyinin %70 olması yeterli kabul edildiğinden, araştırmada sağlanan güvenilirlik düzeyinin geçerli olduğu ifade edilebilir.

8. Araştırmanın Frekans ve Test Analizi Sonuçları

8.1.Araştırmanın Demografik Özellikler İle İlgili Frekans Analizi Sonuçları

Ankete katılan meslek mensuplarının belirlediğimiz demografik değişkenlere verdikleri cevapların dağılımları Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2: Katılımcıların Demografik Özellikleri

Cinsiyet	Frekans	%	Mesleki Unvan	Frekans	%
Bayan	279	29,4	SM	28	2,9
Erkek	667	70,2	SMMM	922	97,1
Cevapsız	4	0,4	Toplam	950	100,0
Toplam	950	100,0			
Mesleki Tecrübe	Frekans	%	Yaş	Frekans	%
0-5 Yıl	90	9,5	25-30	74	7,8
6-10 Yıl	178	18,7	31-35	211	22,2
11-15 Yıl	200	21,1	36-40	185	19,5
16-20 Yıl	132	13,9	41-45	174	18,3
21-25 Yıl	127	13,4	46-50	105	11,1
26-30 Yıl	84	8,8	51-55	74	7,8
31 Yıl ve üstü	99	10,4	56 Yaş ve üstü	122	12,8
Cevapsız	40	4,2	Cevapsız	5	0,5

Toplam	950	100,0		Toplam	950	100,0
Çalışma Şekli	Frekans	%		Eğitim Durumu	Frekans	%
Bağımlı	412	43,4		Lise	63	6,6
Bağımsız	523	55,1		Ön Lisans	47	4,9
Çalışmıyor	4	0,4		Lisans	777	81,8
Cevapsız	11	1,2		Lisansüstü	58	6,1
Toplam	950	100,0		Cevapsız	5	0,5
				Toplam	950	100,0

Marmara Bölgesi iline kayıtlı meslek mensuplarından ankete katılanların % 29,4'ü bayan, % 70,2'si ise erkektir. Katılımcıların 28'i SM, 922'si ise SMMM'dir. SM katılımcısının az olması tamamen tesadüfidir. Çalışma şekillerine katılımcıların % 43,4'ü bağımlı, % 55,1'i ise bağımsız olarak faaliyet göstermektedir.

Ankette verdiğimiz mesleki tecrübe aralıklarına göre ise en fazla "11-15" yıl arası tecrübesi olan meslek mensubundan cevap alındığı görülmektedir. "26-30" yıl arası tecrübesi olanlar en düşük yüzdeler grubu oluşturmuştur. Bu sorumuza 40 meslek mensubu cevap vermemiştir. Bu sorunun boş bırakılmasının nedeni olarak meslek mensuplarının anket

yapıldığı anda kaç yıllık tecrübesi olduğunu hesaplamakla vakit harcamamak düşüncesinde oldukları söylenebilir.

Tablo 3'e bakıldığında katılımcıların çalıştıkları illere göre dağılımları verilmektedir. En fazla katılım İstanbul ve Bursa illerinden sağlanmıştır. Tablo 4'te meslek mensuplarının eğitim durumlarına göre TFRS hakkında bilgi seviyeleri için verdikleri cevaplar yer almaktadır. "Lise ve önlisans" mezun grubunda meslek mensupları yaklaşık yarı yarıya oranda "bilgiliyim" ve "az bilgiliyim" seçeneklerini işaretlemişlerdir. "Lisans ve lisansüstü" mezun grubunda ise "az bilgiliyim" seçeneği daha fazla işaretlenmiştir.

Tablo 3: Araştırmaya Katılanların İllere Göre Dağılımı

İller	Katılımcı Sayısı	%
Bilecik	70	7,4
Balıkesir	54	5,7
Yalova	97	10,2
Bursa	203	21,4
Kocaeli	68	7,2
Sakarya	31	3,3
Kırklareli	59	6,2
İstanbul	316	33,3
Edirne	16	1,7
Çanakkale	20	2,1
Tekirdağ	16	1,7
Toplam	950	100,0

Tablo 4: Meslek Mensuplarının Eğitim Durumlarına Göre TFRS Hakkında Bilgi Seviyeleri

Seviye	Lise ve Önlisans	%	Lisans ve Lisansüstü	%	Toplam	%
Çok Bilgiliyim	2	0,2	26	2,8	28	3,0
Bilgiliyim	49	5,2	363	38,5	412	43,7
Az Bilgiliyim	51	5,4	422	44,8	473	50,2
Hiç Bilgim Yok	7	0,7	22	2,3	29	3,1
Toplam	109	11,6	833	84,4	942	100,0

Tablo 5'te ise meslek mensuplarının eğitim durumlarına göre KOBİ TFRS hakkında bilgi seviyeleri için verdikleri cevaplar yer almaktadır. "Lise ve önlisans" mezun grubunda

meslek mensupları en fazla "az bilgiliyim" seçeneğini işaretlemişlerdir. "Lisans ve lisansüstü" mezun grubunda ise yine "az bilgiliyim" seçeneği daha fazla işaretlenmiştir.

Tablo 5: Meslek Mensuplarının Eğitim Durumlarına Göre KOBİ TFRS Hakkında Bilgi Seviyeleri

Seviye	Lise ve Önlisans	%	Lisans ve Lisansüstü	%	Toplam	%
Çok Bilgiliyim	0	0	23	2,5	23	2,5
Bilgiliyim	44	4,7	346	36,9	390	41,6
Az Bilgiliyim	55	5,9	428	45,7	483	51,5
Hiç Bilgim Yok	9	1,0	32	3,4	41	4,4
Toplam	108	11,5	829	88,5	937	100,0

8.2. Eğitim Durumu Değişkeni Açısından Test Analizleri Sonuçları

Çalışmamıza katılan meslek mensupları uygulanan ankette 4 gruba ayrılmakla birlikte χ^2 ve Fisher Exact Test analizleri için eğitim değişkeni gruplandırması 2'ye indirilmiştir.

Tablo 6'da bu ikili gruplandırma sonuçları verilmektedir. Marmara Bölgesi'ndeki katılımcıların % 11,5'i "lise ve ön lisans mezunu" iken % 88'i "lisans ve lisansüstü" mezunudur.

Tablo 6: Meslek Mensuplarının Eğitim Durumları İki Gruba Ayrıldığında Durumu

Eğitim Durumu	Frekans	%
Lise ve Ön lisans	109	11,5
Lisans ve Lisansüstü	836	88,0
Cevapsız	5	0,5
Toplam	950	100,0

Meslek mensuplarının TFRS ve KOBİ TFRS hakkındaki genel bilgileri test etmek üzere sorduğumuz 10 adet soru χ^2 ve Fisher Exact Test'ler ile analiz edilmiştir. Tablo 7'de görüldüğü gibi, "KOBİ TFRS 01.01.2013 tarihinden itibaren uygulanmaya başlanacaktır" bilgisini sorduğumuzda eğitim değişkeni açısından χ^2 ve Fisher Exact Test ile analiz

edildiğinde "lise ve ön lisans" mezunları ile "lisans ve lisansüstü" mezunları grubu meslek mensupları arasında istatistiki anlamlı ilişki (fark) olduğu tespit edilmiştir. "Lise ve ön lisans" mezunları grubunda bu sorumuza "lisans ve lisansüstü" mezunlarına oranla daha fazla "hayır" cevabı verildiği görülmüştür.

Tablo 7: Eğitim Değişkeni Açısından "KOBİ TFRS 01.01.2013 Tarihinden İtibaren Uygulanmaya Başlanacaktır." İfadesi İçin Ki-Kare Analizi

Eğitim	KOBİ TFRS 01.01.2013 tarihinden itibaren uygulanmaya başlanacaktır.					
	Evet	(%)	Hayır	(%)	Toplam	(%)
Lise ve Ön lisans	57	6,6	45	5,2	102	11,8
Lisans ve Lisansüstü	565	65,3	198	22,9	763	88,2
Toplam	622	71,9	243	28,1	865	100,0

Sonuç: $\chi^2 14,701$, $sd (1)$, $P \leq 0,05$ ve Fisher's Exact Test sonucuna göre sig (2-tailed) $P \leq 0,05$ ile anlamlı.

Tablo 8'de görüldüğü gibi, "Çıkarılmış oldukları menkul kıymetleri borsada işlem gören işletmelerin kamuya hesap verme yükümlülüğüne sahip oldukları kabul edilir ve bunların Tam set TFRS'yi uygulamaları gerekir" bilgisini sorduğumuzda eğitim değişkeni açısından χ^2 ve Fisher Exact Test ile analiz edildiğinde "lise ve ön lisans" mezunları ile

"lisans ve lisansüstü" mezunları grubu meslek mensupları arasında istatistiki anlamlı ilişki (fark) olduğu tespit edilmiştir. "Lise ve ön lisans" mezunları grubunda bu sorumuza "lisans ve lisansüstü" mezunlarına oranla daha fazla "hayır" cevabı verildiği görülmüştür.

Tablo 8: Eğitim Değişkeni Açısından "Çıkarılmış Oldukları Menkul Kıymetleri Borsada İşlem Gören İşletmelerin Kamuya Hesap Verme Yükümlülüğüne Sahip Oldukları Kabul Edilir Ve Bunların Tam Set TFRS'yi Uygulamaları Gerekir." İfadesi İçin Ki-Kare Analizi

Eğitim	Çıkarılmış oldukları menkul kıymetleri borsada işlem gören işletmelerin kamuya hesap verme yükümlülüğüne sahip oldukları kabul edilir ve bunların Tam set TFRS'yi uygulamaları gerekir.					
	Evet	(%)	Hayır	(%)	Toplam	(%)
Lise ve Ön lisans	85	9,8	10	1,2	95	11,0
Lisans ve Lisansüstü	736	84,9	36	4,2	772	89,0
Toplam	821	94,7	46	5,3	867	100,0

Sonuç: $\chi^2 5,788$, $sd (1)$, $P \leq 0,05$ ve Fisher's Exact Test sonucuna göre sig (2-tailed) $P \leq 0,05$ ile anlamlı.

Tablo 9: Eğitim Değişkeni Açısından "KOBİ ifadesi ile kamuya hesap verme yükümlülüğü olmayan işletmeler kastedilmektedir." İfadesi İçin Ki-Kare Analizi

Eğitim	KOBİ ifadesi ile kamuya hesap verme yükümlülüğü olmayan işletmeler kastedilmektedir.					
	Evet	(%)	Hayır	(%)	Toplam	(%)
Lise ve Ön lisans	62	7,3	33	3,9	95	11,1

Lisans ve Lisansüstü	413	48,4	345	40,4	758	88,9
Toplam	475	55,7	378	44,3	853	100,0

Sonuç: χ^2 3,974, *sd* (1), $P \leq 0,05$ ve Fisher's Exact Test sonucuna göre *sig* (2-tailed) $P \leq 0,05$ ile anlamlı.

Tablo 9'da görüldüğü gibi, "KOBİ ifadesi ile kamuya hesap verme yükümlülüğü olmayan işletmeler kastedilmektedir" bilgisini sorduğumuzda eğitim değişkeni açısından χ^2 ve Fisher Exact Test ile analiz edildiğinde "lise ve ön lisans" mezunları ile "lisans ve lisansüstü" mezunları grubu meslek mensupları arasında istatistiki anlamlı ilişki (fark) olduğu tespit edilmiştir. Bu genel bilgi sorumuzda da "lisans ve lisansüstü" mezunları grubunun "lise ve ön lisans" mezunları grubuna oranla daha fazla "hayır" cevabı verildiği görülmüştür.

Meslek mensuplarının KOBİ TFRS hakkında genel düşünceleri ölçmek amacıyla sorduğumuz 21 adet ifadede Independent Sample t-testi ve Levene testi sonucunda anlamlı fark tespit edilen ifadeler ve sonuç değerleri Tablo10'da verilmektedir. Anlamlı farklar koyu renkte ve (*) ile gösterilmiştir. Meslek mensuplarının KOBİ TFRS hakkındaki genel düşüncelerini ölçmek için sorduğumuz 21 adet ifadede yaptığımız Independent Sample t-testi ve Levene testi sonuçlarına göre meslek mensupları çalışma şekillerine göre aşağıdaki 8 ifadelerde farklılaşmaktadır:

1. TÜRMOB tarafından verilecek eğitimler KOBİ TFRS'nin uygulanma sürecini kolaylaştıracaktır.
2. KOBİ TFRS uygulanması ile vergisel işlemler için ayrı bir finansal tablo uygulamasına gerek kalmayacaktır.
3. KOBİ standartlarının eğitimi Lisans düzeyinde ayrı bir ders olarak verilmelidir.
4. Muhasebe meslek mensuplarının KOBİ TFRS'yi kendi çabaları ile öğrenebileceklerini düşünüyorum.
5. KOBİ TFRS uygulaması mesleğe duyulan saygıyı artıracaktır.
6. KOBİ TFRS'nin uygulanması sürecinde en önemli engel meslek mensuplarını eğitim süreci olacaktır.
7. KOBİ TFRS'nin uygulanması sürecinde en önemli engel Tekdüzen Muhasebe Sistemi olacaktır.
8. KOBİ TFRS'nin uygulanması sürecinde en önemli engel muhasebe programlarına adaptasyon sürecinde olacaktır.

Tablo 10: Eğitim Değişkeni Açısından Meslek Mensuplarının KOBİ TFRS Uygulamaları Hakkında Genel Düşüncelerini Ölçen İfadeler İçin Independent Sample T-Test Analizi

İfade	Eğitim Durumu	Ceva P	AO	SS	t	sd	Sig. Levene	P T-Testi
TÜRMOB tarafından verilecek eğitimler KOBİ TFRS'nin uygulanma sürecini kolaylaştıracaktır.	Lise ve Ön Lisans	109	3,55	,986	-2,532	943	,137	,011*
	Lisans ve Lisansüstü	836	3,81	1,008	-2,576	139,126		,011
KOBİ TFRS uygulanması ile vergisel işlemler için ayrı bir finansal tablo uygulamasına gerek kalmayacaktır.	Lise ve Ön Lisans	109	3,22	1,031	4,221	942	,024	,000
	Lisans ve Lisansüstü	835	2,74	1,134	4,542	144,334		,000*
KOBİ standartlarının eğitimi Lisans düzeyinde ayrı bir ders olarak verilmelidir.	Lise ve Ön Lisans	109	3,43	1,100	-3,175	942	,164	,002*
	Lisans ve Lisansüstü	835	3,78	1,087	-3,146	136,998		,002
Muhasebe meslek mensuplarının KOBİ TFRS'yi kendi çabaları ile öğrenebileceklerini düşünüyorum.	Lise ve Ön Lisans	109	2,76	1,193	3,056	942	,115	,002*
	Lisans ve Lisansüstü	835	2,40	1,153	2,976	135,662		,003
KOBİ TFRS uygulaması mesleğe duyulan saygıyı artıracaktır.	Lise ve Ön Lisans	109	3,46	1,118	-2,734	943	,205	,006*
	Lisans ve Lisansüstü	836	3,77	1,105	-2,709	136,959		,008
KOBİ TFRS'nin uygulanması sürecinde en önemli engel meslek mensuplarını eğitim süreci olacaktır.	Lise ve Ön Lisans	109	3,52	1,024	2,338	941	,000	,020
	Lisans ve Lisansüstü	834	3,24	1,186	2,618	148,632		,010*
KOBİ TFRS'nin uygulanması sürecinde en önemli engel Tekdüzen Muhasebe Sistemi olacaktır.	Lise ve Ön Lisans	109	3,06	,984	2,745	943	,107	,006*
	Lisans ve Lisansüstü	836	2,77	1,069	2,927	143,395		,004
KOBİ TFRS'nin uygulanması sürecinde en önemli engel muhasebe programlarına adaptasyon sürecinde olacaktır.	Lise ve Ön Lisans	109	3,54	,948	4,545	943	,000	,000
	Lisans ve Lisansüstü	836	3,03	1,126	5,188	150,751		,000*

İkiden fazla grubun karşılaştırılması için uygun test istatistiği One-Way ANOVA'dır. Bu testte varyansların eşit olup-olmamasına göre analiz yapılmaktadır. Analizimizde One-Way ANOVA'da yaygın olarak kullanılan Scheffe testi uygulanmıştır. Aşağıda eğitim durumu değişkenine göre test sonuçları verilmiştir.

Meslek mensuplarının eğitim durumlarına göre meslek mensuplarının TFRS ve KOBİ TFRS bilgi seviyeleri One

Way ANOVA testi ile test edilmiş ve Tablo 11'de görüldüğü gibi hem TFRS bilgi seviyesinde hem de KOBİ TFRS bilgi seviyesinde istatistiki anlamlı fark ($P \leq 0,05$) olduğu görülmüştür.

TFRS ve KOBİ TFRS bilgi seviyesi ile ilgili bu sorularımızda 4'lü ölçek kullanılmıştır. Ölçek şöyledir:

Çok Bilgiliyim = 1, Bilgiliyim = 2, Az Bilgiliyim = 3, Hiç Bilgim Yok = 4.

Tablo 11: Eğitim Durumu Değişkeni Açısından Meslek Mensuplarının TFRS ve KOBİ TFRS Bilgi Seviyesi İçin One Way Anova Testi

Bilgi	sd	Ortalama Kare	F	Sig.
1.TFRS Bilgi Seviyesi	3	2,101	5,760	,001
	938	,365		
2.KOBİ Bilgi Seviyesi	3	1,324	3,504	,015
	933	,378		

Tablo 12: Eğitim Durumu Açısından Meslek Mensuplarının TFRS ve KOBİ TFRS Bilgi Seviyesi İçin Scheffe Testi

Bilgi	Eğitim Durumu	Eğitim Durumu	Ortalama Farkı	Std. Hata	P
1.TFRS Bilgi Seviyesi	Lise	Ön Lisans	,310	,116	,070
		Lisans	,169	,079	,207
		Lisansüstü	,421*	,110	,002
	Ön Lisans	Lise	-,310	,116	,070
		Lisans	-,141	,091	,491
		Lisansüstü	,111	,119	,830
	Lisans	Lise	-,169	,079	,207
		Ön Lisans	,141	,091	,491
		Lisansüstü	,252*	,082	,025
	Lisansüstü	Lise	-,421*	,110	,002
		Ön Lisans	-,111	,119	,830
		Lisans	-,252*	,082	,025
2.KOBİ TFRS Bilgi Seviyesi	Lise	Ön Lisans	,146	,119	,680
		Lisans	,163	,081	,260
		Lisansüstü	,363*	,112	,016
	Ön Lisans	Lise	-,146	,119	,680
		Lisans	,017	,092	,998
		Lisansüstü	,216	,121	,360
	Lisans	Lise	-,163	,081	,260
		Ön Lisans	-,017	,092	,998
		Lisansüstü	,200	,084	,128
	Lisansüstü	Lise	-,363*	,112	,016
		Ön Lisans	-,216	,121	,360
		Lisans	-,200	,084	,128

One Way ANOVA ile test edilen değerler Scheffe testi ile ayrıntılı test edildiğinde ise Tablo 12'deki sonuçlar elde edilmiştir. TFRS bilgi seviyesi için lise ile lisansüstü mezunları arasında ve lisans ile lisansüstü mezunları arasında anlamlı fark olduğu tespit edilmiştir. Lise mezunlarının bu sorumuza lisansüstü mezunlarına oranla daha fazla "az bilgiliyim" cevabı verdiği tespit edilmiştir. Yine lisans mezunlarını bu sorumuza lisansüstü mezunlarına oranla daha fazla "az bilgiliyim" cevabı verdiği tespit edilmiştir.

KOBİ TFRS bilgi seviyesinde ise lise ile lisansüstü mezunları arasında istatistiki fark ($P \leq 0,05$) olduğu tespit edilmiştir. Sonuçlar değerlendirildiğinde Lise mezunları bu sorumuza lisansüstü mezunlarına oranla daha fazla "az bilgiliyim" cevabı verdiği tespit edilmiştir. Sonuçlar koyu renkte gösterilmektedir.

Eğitim durumu değişkeni açısından meslek mensuplarının KOBİ TFRS uygulamaları hakkında genel düşüncelerini ölçmek amacıyla ankette verdiğimiz 21 adet ifade için One

Way Anova testi uyguladığımızda Tablo 13’de verilen 7 ifadeye istatistiki anlamlı fark ($P \leq 0,05$) olduğu tespit edilmiştir. Bu değerler koyu renkte ile gösterilmiştir.

KOBİ TFRS uygulamaları hakkına genel düşüncelerini ölçmek amacıyla ankette verdiğimiz 21 adet ifade için 5’li Likert Ölçeği kullanılmıştır. Ölçek şöyledir:

Kesinlikle Katılmıyorum = 1, Katılmıyorum = 2, Fikrim Yok = 3, Katılıyorum = 4, Kesinlikle Katılıyorum = 5.

Tablo 13: Eğitim Durumu Değişkeni Açısından Meslek Mensuplarının KOBİ TFRS Uygulamaları Hakkında Genel Düşüncelerini Ölçen İfadeler İçin One Way Anova Testi

İfadeler	sd	Ortalama Kare	F	Sig.
KOBİ TFRS uygulanması ile vergisel işlemler için ayrı bir finansal tablo uygulamasına gerek kalmayacaktır.	3	7,320	5,798	,001
	940	1,263		
Meslek odalarının meslek mensuplarını sürekli eğitime tabi tutmaları gerekmektedir.	3	3,375	3,489	,015
	940	,967		
KOBİ standartlarının eğitimi Lisans düzeyinde ayrı bir ders olarak verilmelidir.	3	8,829	7,531	,000
	940	1,172		
Muhasebe meslek mensuplarının KOBİ TFRS’yi kendi çabaları ile öğrenebileceklerini düşünüyorum.	3	4,458	3,322	,019
	940	1,342		
KOBİ TFRS uygulaması mesleğe duyulan saygıyı artıracaktır.	3	4,251	3,475	,016
	941	1,223		
KOBİ TFRS’nin uygulanması sürecinde en önemli engel Tekdüzen Muhasebe Sistemi olacaktır.	3	5,709	5,112	,002
	941	1,117		
KOBİ TFRS’nin uygulanması sürecinde en önemli engel muhasebe programlarına adaptasyon sürecinde olacaktır.	3	9,550	7,794	,000
	941	1,225		

Hangi eğitim durumları arasında fark olduğunu belirlemek amacıyla Scheffe testi uyguladığımızda ise sorduğumuz 21 adet ifadenin 6’sında istatistiki fark olduğu

tespit edilmiş ve Tablo 14...Tablo 19 arasında gösterilen sonuçlar elde edilmiştir. Sonuçlar koyu renkte ile gösterilmektedir.

Tablo 14: “Eğitim Durumu Açısından “KOBİ TFRS uygulanması ile vergisel işlemler için ayrı bir finansal tablo uygulamasına gerek kalmayacaktır” İfadesi İçin Scheffe Testi

İfade	Eğitim Durumu	Eğitim Durumu	Ortalama Farkı	Std. Hata	P
KOBİ TFRS uygulanması ile vergisel işlemler için ayrı bir finansal tablo uygulamasına gerek kalmayacaktır.	Lise	Ön Lisans	-,081	,217	,987
		Lisans	,431*	,147	,036*
		Lisansüstü	,502	,204	,111
	Ön Lisans	Lise	,081	,217	,987
		Lisans	,512*	,169	,027*
		Lisansüstü	,583	,221	,073
	Lisans	Lise	-,431*	,147	,036*
		Ön Lisans	-,512*	,169	,027*
		Lisansüstü	,071	,153	,975
	Lisansüstü	Lise	-,502	,204	,111
		Ön Lisans	-,583	,221	,073
		Lisans	-,071	,153	,975

KOBİ TFRS uygulanması ile vergisel işlemler için ayrı bir finansal tablo uygulamasına gerek kalmayacaktır ifadesinde; lise – lisans mezunları arasında ve ön lisans – lisans mezunları arasında istatistiki fark vardır.

Tablo 15: Eğitim Durumu Açısından “Meslek odalarının meslek mensuplarını sürekli eğitime tabi tutmaları gerekmektedir” İfadesi İçin Scheffe Testi

İfade	Eğitim Durumu	Eğitim Durumu	Ortalama Farkı	Std. Hata	P
Meslek odalarının meslek mensuplarını sürekli eğitime tabi tutmaları gerekmektedir.	Lise	Ön Lisans	,372	,190	,279
		Lisans	-,004	,129	1,000
		Lisansüstü	-,250	,179	,584
	Ön Lisans	Lise	-,372	,190	,279
		Lisans	-,376	,148	,092
		Lisansüstü	-,621*	,193	,016*
	Lisans	Lise	,004	,129	1,000
		Ön Lisans	,376	,148	,092
		Lisansüstü	-,246	,134	,339
	Lisansüstü	Lise	,250	,179	,584
		Ön Lisans	,621*	,193	,016*
		Lisans	,246	,134	,339

Meslek odalarının meslek mensuplarını sürekli eğitime tabi tutmaları gerekmektedir ifadesinde; lisansüstü – ön lisans mezunları arasında fark vardır.

Tablo 16: Eğitim Durumu Açısından “KOBİ standartlarının eğitimi lisans düzeyinde ayrı bir ders olarak verilmelidir” İfadesi İçin Scheffe Testi

İfade	Eğitim Durumu	Eğitim Durumu	Ortalama Farkı	Std. Hata	P
KOBİ standartlarının eğitimi lisans düzeyinde ayrı bir ders olarak verilmelidir.	Lise	Ön Lisans	-,315	,209	,516
		Lisans	-,448*	,142	,019*
		Lisansüstü	-,923*	,197	,000*
	Ön Lisans	Lise	,315	,209	,516
		Lisans	-,133	,163	,881
		Lisansüstü	-,607*	,212	,043*
	Lisans	Lise	,448*	,142	,019*
		Ön Lisans	,133	,163	,881
		Lisansüstü	-,474*	,147	,016*
	Lisansüstü	Lise	,923*	,197	,000*
		Ön Lisans	,607*	,212	,043*
		Lisans	,474*	,147	,016*

KOBİ standartlarının eğitimi Lisans düzeyinde ayrı bir ders olarak verilmelidir ifadesinde; lisans – lise mezunları arasında, lisansüstü – lise, lisansüstü – ön lisans ve lisansüstü - lisans mezunları arasında fark vardır.

Tablo 17: Eğitim Durumu Açısından “KOBİ TFRS uygulaması mesleğe duyulan saygıyı artıracaktır” İfadesi İçin Scheffe Testi

İfade	Eğitim Durumu	Eğitim Durumu	Ortalama Farkı	Std. Hata	P
KOBİ TFRS uygulaması mesleğe duyulan saygıyı artıracaktır.	Lise	Ön Lisans	,268	,213	,663
		Lisans	-,163	,145	,737
		Lisansüstü	-,378	,201	,317
	Ön Lisans	Lise	-,268	,213	,663
		Lisans	-,431	,166	,082
		Lisansüstü	-,646*	,217	,032*
	Lisans	Lise	,163	,145	,737
		Ön Lisans	,431	,166	,082
		Lisansüstü	-,215	,151	,564
	Lisansüstü	Lise	,378	,201	,317
		Ön Lisans	,646*	,217	,032*
		Lisans	,215	,151	,564

KOBİ TFRS uygulaması mesleğe duyulan saygıyı artıracaktır ifadesinde, lisansüstü – ön lisans mezunları arasında fark vardır.

Tablo 18: Eğitim Durumu Açısından “KOBİ TFRS’nin uygulanması sürecinde en önemli engel Tekdüzen Muhasebe Sistemi olacaktır” İfadesi İçin Scheffe Testi

İfade	Eğitim Durumu	Eğitim Durumu	Ortalama Farkı	Std. Hata	P
KOBİ TFRS’nin uygulanması sürecinde en önemli engel Tekdüzen Muhasebe Sistemi olacaktır.	Lise	Ön Lisans	-,542	,204	,070
		Lisans	,072	,138	,966
		Lisansüstü	,117	,192	,946
	Ön Lisans	Lise	,542	,204	,070
		Lisans	,613*	,159	,002*
		Lisansüstü	,659*	,207	,018*
	Lisans	Lise	-,072	,138	,966
		Ön Lisans	-,613*	,159	,002*
		Lisansüstü	,045	,144	,992
	Lisansüstü	Lise	-,117	,192	,946
		Ön Lisans	-,659*	,207	,018*
		Lisans	-,045	,144	,992

KOBİ TFRS’nin uygulanması sürecinde en önemli engel Tekdüzen Muhasebe Sistemi olacaktır ifadesinde; ön lisans – lisans ile ön lisans – lisansüstü mezunları arasında fark vardır.

Tablo 19: Eğitim Durumu Açısından “KOBİ TFRS’nin uygulanması sürecinde en önemli engel muhasebe programlarına adaptasyon sürecinde olacaktır” İfadesi İçin Scheffe Testi

İfade	Eğitim Durumu	Eğitim Durumu	Ortalama Farkı	Std. Hata	P
KOBİ TFRS’nin uygulanması sürecinde en önemli engel muhasebe programlarına adaptasyon sürecinde olacaktır.	Lise	Ön Lisans	,029	,213	,999
		Lisans	,489*	,145	,010*
		Lisansüstü	,781*	,201	,002*
	Ön Lisans	Lise	-,029	,213	,999
		Lisans	,460	,166	,054
		Lisansüstü	,752*	,217	,008*
	Lisans	Lise	-,489*	,145	,010*
		Ön Lisans	-,460	,166	,054
		Lisansüstü	,292	,151	,291
	Lisansüstü	Lise	-,781*	,201	,002*
		Ön Lisans	-,752*	,217	,008*
		Lisans	-,292	,151	,291

KOBİ TFRS’nin uygulanması sürecinde en önemli engel muhasebe programlarına adaptasyon sürecinde olacaktır ifadesinde; lise – lisans mezunları ile lise – lisansüstü mezunları arasında ve ön lisans – lisansüstü mezunları arasında lisansüstü mezunları aleyhine istatistiki anlamlı fark olduğu tespit edilmiştir.

9. Sonuç

Bu çalışmada muhasebe meslek mensuplarının, eğitim durumlarına göre TFRS ve KOBİ TFRS hakkındaki bilgi düzeyleri ve genel düşünceleri hakkında durumlarının tespiti amaçlanmış, ayrıca meslek mensupları arasında bu değişkene göre algı farklılığı olup olmadığı yapılan istatistiki analizlerle tespit edilmeye çalışılmıştır. Bu doğrultuda elde ettiğimiz sonuçlar şöyledir:

TFRS hakkında bilgi seviyelerini değerlendirmeleri istenen meslek mensuplarını eğitim durumlarına göre analiz ettiğimizde Ki-Kare analizine göre ikili gruplu analizimizde “lise ve önlisans mezunu” meslek mensuplarının yaklaşık yarısının kendilerini bilgili olarak, diğer yarısının ise az bilgili olarak değerlendirdiği tespit edilmiştir. “Lisans ve lisansüstü mezunu” meslek mensupları ise kendilerini daha çok “az bilgili” olarak değerlendirmişlerdir. KOBİ TFRS hakkında bilgi seviyelerini değerlendirdiklerinde ise “lise ve önlisans mezun” grubundaki meslek mensuplarının kendilerini daha çok “az bilgili” olarak gördüğünü belirttiği, “lisans ve lisansüstü mezun” grubunda ise meslek

mensuplarının kendilerini yine “az bilgili” olarak gördüğü tespit edilmiştir. Scheffe analizi ile aynı soru grubu tekrar analiz edildiğinde de dört farklı eğitim grubuna göre lise mezunları ile lisansüstü mezunları arasında hem TFRS hem de KOBİ TFRS bilgi düzeyi açısından lisansüstü mezunları lehine olumlu istatistiki fark olduğu tespit edilmiştir.

Meslek mensuplarının TFRS ve KOBİ TFRS hakkındaki genel bilgileri test etmek üzere sorduğumuz sorularla ilgili olarak eğitim değişkeni açısından istatistiki olarak şu anlamlı sonuçlar elde edilmiştir:

“KOBİ TFRS 01.01.2013 tarihinden itibaren uygulanmaya başlanacaktır” ifadesinde “lise ve önlisans mezunu” grubunun “lisans ve lisansüstü mezunu” grubuna göre bu ifadeye daha çok yanlış cevap verdiği tespit edilmiştir.

“Çıkarılmış oldukları menkul kıymetleri borsada işlem gören işletmelerin kamuya hesap verme yükümlülüğüne sahip oldukları kabul edilir ve bunların Tam set TFRS’yi uygulamaları gerekir” ifadesinde “lise ve önlisans mezunu”

grubunun “lisans ve lisansüstü mezunu” grubuna göre bu ifadeye daha çok yanlış cevap verdiği tespit edilmiştir.

“KOBİ ifadesi ile kamuya hesap verme yükümlülüğü olmayan işletmeler kastedilmektedir” ifadesinde “lise ve ön lisans mezunu” grubunun “lisans ve lisansüstü mezunu” grubuna göre bu ifadeye daha doğru cevaplar verdiği tespit edilmiştir.

Meslek mensuplarının KOBİ TFRS hakkında genel düşünceleri ölçmek amacıyla sorduğumuz ifadelerden aşağıdaki ifadelerde “lise ve ön lisans” mezunları ile “lisans ve lisansüstü” mezunlar arasında anlamlı fark olduğu tespit edilmiştir:

- “TÜRMOB tarafından verilecek eğitimler KOBİ TFRS’nin uygulanma sürecini kolaylaştıracaktır” ifadesinde “lise ve önlisans mezunu” grubu lehine olmak üzere ve istatistikî açıdan ise daha olumlu cevaplar vermişlerdir.
- “KOBİ TFRS uygulanması ile vergisel işlemler için ayrı bir finansal tablo uygulamasına gerek kalmayacaktır” ifadesine “lisans ve lisansüstü mezunu” grubu lehine olmak üzere, istatistikî açıdan ise daha olumsuz cevaplar vermişlerdir.
- “KOBİ standartlarının eğitimi Lisans düzeyinde ayrı bir ders olarak verilmelidir” ifadesine “lise ve önlisans mezunu” grubu lehine ve istatistikî açıdan daha olumlu cevaplar vermişlerdir.
- “Muhasebe meslek mensuplarının KOBİ TFRS’yi kendi çabaları ile öğrenebileceklerini düşünüyorum” ifadesine “lise ve önlisans mezunu” grubu lehine ve istatistikî açıdan daha olumsuz cevaplar vermişlerdir.
- “KOBİ TFRS uygulaması mesleğe duyulan saygıyı artıracaktır” ifadesine “lise ve önlisans mezunu” grubu lehine ve istatistikî açıdan daha olumlu cevaplar vermişlerdir.
- “KOBİ TFRS’nin uygulanması sürecinde en önemli engel meslek mensuplarını eğitim süreci olacaktır” ifadesine “lisans ve lisansüstü mezunu” lehine ve daha çok “fikrim yok” cevabı verildiği görülmüştür.
- “KOBİ TFRS’nin uygulanması sürecinde en önemli engel Tekdüzen Muhasebe Sistemi olacaktır” ifadesinde “lise ve önlisans mezunu” grubunun lehine ve istatistikî açıdan daha çok “fikrim yok” cevabı verildiği görülmüştür.
- “KOBİ TFRS’nin uygulanması sürecinde en önemli engel muhasebe programlarına adaptasyon sürecinde olacaktır” ifadesinde “lisans ve lisansüstü mezunu” grubu lehine daha çok “fikrim yok” cevabı verildiği görülmüştür.

Eğitim durumu açısından meslek mensupları lise, ön lisans, lisans ve lisansüstü olarak ayrı ayrı analiz edildiğinde aşağıdaki ifadelerde hangi eğitim mezunları arasında fark olduğu tespit edilmiştir. Buna göre bu dört mezuniyet şekline göre meslek mensupları arasında KOBİ TFRS hakkında genel düşünceleri açısından fark tespit edilen ifadeler şöyledir:

- KOBİ TFRS uygulanması ile vergisel işlemler için ayrı bir finansal tablo uygulamasına gerek kalmayacaktır ifadesinde; lise – lisans mezunları arasında lise mezunları lehine ve ön lisans – lisans mezunları arasında önlisans mezunları lehine istatistikî fark olduğu tespit edilmiştir.

- Meslek odalarının meslek mensuplarını sürekli eğitime tabi tutmaları gerekmektedir ifadesinde; lisansüstü – ön lisans mezunları arasında lisansüstü mezunları lehine istatistikî fark olduğu tespit edilmiştir.
- KOBİ standartlarının eğitimi Lisans düzeyinde ayrı bir ders olarak verilmelidir ifadesinde; lisans ile ise mezunları arasında lisans lehine, lisansüstü – lise, lisansüstü – ön lisans ve lisansüstü - lisans mezunları arasında ise hepsinde lisansüstü lehine istatistikî fark olduğu tespit edilmiştir.
- KOBİ TFRS uygulaması mesleğe duyulan saygıyı artıracaktır ifadesinde, lisansüstü – ön lisans mezunları arasında lisansüstü mezunları lehine istatistikî fark olduğu tespit edilmiştir.
- KOBİ TFRS’nin uygulanması sürecinde en önemli engel Tekdüzen Muhasebe Sistemi olacaktır ifadesinde; ön lisans – lisans ile ön lisans – lisansüstü mezunları arasında her ikisi için de önlisans mezunları lehine istatistikî fark olduğu tespit edilmiştir.
- KOBİ TFRS’nin uygulanması sürecinde en önemli engel muhasebe programlarına adaptasyon sürecinde olacaktır ifadesinde; ön lisans – lisansüstü mezunları arasında önlisans mezunları lehine ve lise – lisans, lise – lisansüstü mezunları arasında lise mezunları lehine istatistikî anlamlı fark olduğu tespit edilmiştir.

Marmara Bölgesindeki meslek mensuplarının cevaplarını meslek mensuplarının eğitim değişkeni açısından analiz ettiğimizde meslek mensuplarının daha çok TFRS ve KOBİ TFRS eğitimi ile ilgili olan ifadelerde farklılaştıkları görülmüştür. TÜRMOB, TESMER, SPK, KGK, meslek odaları ve üniversitelerin işbirliği ortamı içerisinde, daha kısa sürede meslek mensuplarının eğitilmesini sağlayacak yöntemlerle eğitim çalışmalarını gerçekleştirmeleri ve bu eğitimlerin sürekliliğini de sağlamalıdır.

Aynı çalışma Marmara Bölgesinde muhasebe meslek mensupları üzerinde tekrar uygulanarak aradan geçen sürede meslek mensuplarının TFRS ve KOBİ TFRS hakkındaki algı seviyesi değerlendirilebilir. Ayrıca eğitim durumu değişkeni açısından farklılık olup olmadığı da tekrar analiz edilerek, böylece meslek mensuplarının ve ilgili kuruluşların bu konuda gösterdiği ilerlemeler veya duraksamalar değerlendirilebilir.

Kaynakça

- Altunışık, R. Coşkun, R. Bayraktaroğlu, S. ve Yıldırım, E., (2007), Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri SPSS Uygulamalı, 5. bs, Sakarya Yayıncılık, Sakarya.
- Arsoy (Poroy), A. ve Bora, T., (2012). KOBİ muhasebe standartlarının gelişimi ve Türkiye uygulaması üzerine bir araştırma. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, Sayı: 56, Ekim, s: 17-28, <http://journal.mufad.org/attachments/article/681/2.pdf> (08.11.2012).
- Bozdemir, E., (2012), “Yeni Türk Ticaret Kanunu’nun Muhasebe Meslek Mensupları Açısından Değerlendirilmesine Yönelik Bir Çalışma”, *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, Nisan, ss.101-122.
- Can, İ. ve Gör, Y., (2011), “Türkiye Finansal Raporlama Standartlarının Meslek Mensupları Arasında Bilinirlik Düzeyini Ölçmeye Yönelik Bir Araştırma (Ankara ve Çankırı İlleri Örneği)”, *World Of IFRS-UFRS Dünyası Dergisi*, Eylül, Sayı: 5, <http://dergi.mumeyek.org/pdfler/3186c.pdf>, (23.06.2012).

- Çankaya, F. ve Hatipoğlu, O., (2011), "Türkiye'de Uluslararası Muhasebe Standartlarının Uygulanabilirliğini Etkileyen Faktörlerin Meslek Mensuplarınınca Değerlendirilmesine Yönelik Bir Araştırma", *Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi*, Yıl:4, Sayı:7, Yaz, ss.61-89.
- Dinç, E. ve Atabay, E., (2011), "Muhasebe Meslek Mensuplarının TFRS'ye Yönelik Düşünceleri ve Uygulama Başarısına Etki Etmesi Muhtemel Faktörlere Yönelik Bir Araştırma Trabzon Alt Bölgesi Örneği", *World Of IFRS-UFRS Dünyası Dergisi*, Sayı:5, Ekim, <http://dergi.mumeyek.org/pdffler/5b543.pdf> (23.06.2012).
- Elitaş, C., Karakoç, M. ve Özdemir, S., (2011), "Muhasebe Meslek Mensupları Perspektifinden Türkiye Muhasebe Standartları", *World Of IFRS-UFRS Dünyası Dergisi*, Sayı: 5, Ekim, <http://dergi.mumeyek.org/pdffler/eb6a9.pdf> (23.06.2012).
- Erdoğan, M. ve Dinç, E., (2009), "Türkiye Muhasebe Standartları ve Muhasebe Meslek Mensuplarının Bilgi Düzeylerinin İncelenmesi", *Muhasebe ve Denetim Bakış Dergisi*, Sayı: 43, ss.154-169.
- Erol, M., Atmaca, M. ve Öztürk, S., (2011), "Muhasebe Meslek Mensuplarının Türkiye Muhasebe ve Finansal Raporlama Standartlarına Bakış Açılarının Ölçülmesine İlişkin Ampirik Bir Çalışma", *Muhasebe Öğretim Üyeleri Bilim ve Dayanışma Vakfı Dergisi (MÖDAV)*, Sayı:3, s: 225-267.
- Gençtürk, M., Karaman, N. ve Yılmaz, T., (2011), "KOBİ'ler İçin Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarının Değerlendirilmesi ve Muhasebe Meslek Mensuplarının Farkındalık Düzeylerinin Karşılaştırılmasına Yönelik Bir Araştırma", *Finans Politik & Ekonomik Yorumlar Dergisi*, Cilt: 48, Sayı: 551, ss: 77-92.
- Güneş, R., Durmuş, A. F. ve Solak, B., (2011), "Muhasebe Meslek Mensuplarının KOBİ TFRS'ye Yönelik Bilgi Düzeyleri ve Uygulamaya Yönelik Beklentileri: Elazığ Ve Malatya İlleri Örneği", *World Of IFRS-UFRS Dünyası Dergisi*, Kasım, <http://dergi.mumeyek.org/pdffler/5e3c8.pdf>, (23.06.2012).
- Hacıhasanoğlu, T., Karaca, N. ve Demirci, Ş. D., (2012), "KOBİ'ler İçin TFRS'nin Getirdiği Yenilikler ve Uygulanabilirliği Üzerine Ankara İlinde Bir Araştırma", *World Of IFRS-UFRS Dünyası Dergisi*, Aralık, <http://dergi.mumeyek.org/pdffler/33017.pdf>, (25.06.2012).
- Hatunoğlu, Z., Uçaktürk, M. ve Kılıç, M., (2013), "Türkiye Finansal Raporlama Standartları'nın Bilinirlik Düzeyi Üzerine Kahramanmaraş'ta Bir Alan Çalışması", *Niğde Üniversitesi İİBF Dergisi*, Yıl: 6, Sayı: 1, ss. 51-62.
- İşgüden, B., ve Kızılgöl, Ö., (2012), "Muhasebe Meslek Mensuplarının UFRS'lere Bakış Açılarının Değerlendirilmesi: Balıkesir İlinde Bir Araştırma", *World Of IFRS-UFRS Dünyası Dergisi*, Sayı: 5, Aralık, <http://dergi.mumeyek.org/pdffler/314c8.pdf>, (11.02.2013).
- KGK, (2013), *Bağımsız Denetime Tabi Olacak Şirketlerin Belirlenmesine Dair Bakanlar Kurulu Kararına İlişkin Usul ve Esaslar*, http://www.kgk.gov.tr/contents/files/tms_seti/TMS/BKK_Usul_ve_Esas.pdf, (11.04.2013).
- Koroğlu, Ç. ve Doğan, C., (2012), "Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarına Uyum Süreci Ve Muhasebe Meslek Mensuplarının Bilgi Düzeylerinin İncelenmesi (Marmaris İlçesi Örneği)", *World Of IFRS-UFRS Dünyası Dergisi*, Aralık, <http://dergi.mumeyek.org/pdffler/314c8.pdf>, (11.02.2013).
- Kurtçu, E. ve Akdoğan, H., (2011), "KOBİ'lerde UFRS Uygulamalarının Denetim Üzerine Olası Etkilerini Görmek Amacıyla Serbest Muhasebeci Ve Mali Müşavir İle Yeminli Mali Müşavirler Üzerine Bir Araştırma", *Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt: 4, Sayı: 2, ss: 63-85, http://www.sbedergi.hitit.edu.tr/files/elif_kurtcu.pdf (11.06.2013).
- Nakip, M., (2003), *Pazarlama Araştırmaları Teknikler ve SPSS Destekli Uygulamalar*, Seçkin Yayıncılık, Ankara.
- Özkan, A. ve Özşahin, F., (2012). Muhasebe meslek mensuplarının KOBİ finansal raporlama standartları hakkındaki görüşlerinin tespitine yönelik bir araştırma. *Muhasebe ve Denetim Bakış Dergisi*, (12), Sayı: 37, Eylül, s: 47-68.
- Resmi Gazete, (2011), "*Kamu Gözetimi, Muhasebe Ve Denetim Standartları Kurumunun Teşkilat Ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname*", 2.11.2011, Sayı: 28103, <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2011/11/201111102-5.htm>, (09.05.2013).
- TÜRMOB, (2013), "*Meslek Mensupları Faaliyet Durumu Tablosu*", <http://www.turmobil.org.tr/TurmobilWeb/Attachment.aspx?param=jGL4YtEdKTuiNV89EZbVAIkgn/QmgLwJyD9P7yCC7msWndBjRctUbKgTib44HxeOojeUoNV0fPjJNsGFle4/Ww==>, (23.05.2013).
- Ülkü, S., (2008), "KOBİ'ler İçin UFRS Taslağının Muhasebe Meslek Mensupları Tarafından Algılanışına Yönelik Bir Araştırma (İstanbul Örneği)", *Basılmamış Yüksek Lisans Tezi*, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.